

[Pradžia](#) > ... > [Jūsų Teisės](#) > [Nusikaltimų Aukos](#) > [Nukentėjusiųjų Teisės Pagal Šalis](#) > 1 - Mano teisės ikiteisminio nagrinėjimo metu

1 - Mano teisės ikiteisminio nagrinėjimo metu

Kaip ir kur aš galiu pranešti apie nusikaltimą?

Jeigu Jūs nukentėjote nuo nusikalstamos veikos Lietuvoje Jūs galite apie tai pranešti [policijai](#) ar [prokuratūrai](#):

- Žodžiu kreipiantis į artimiausią policijos įstaigą ar [prokuratūrą](#);
- Kreipiantis su pranešimu raštu;
- Paskambinant bendruoju pagalbos telefonu 112.

Jūs galite pranešti apie nusikaltimą bet kuria Jums suprantama kalba. Teisėsaugos institucijos Jums turi suteikti nemokamas vertėjo paslaugas.

Bet kuris žinantis apie nusikaltimą asmuo gali apie jį pranešti. Yra dvi svarbios išimtyt iš šios taisyklės:

- Atskirais, įstatyme nustatytais atvejais (pvz., kai kurių seksualinių nusikaltimų, šmeižto, kt.), ikiteisminis tyrimas pradedamas tik tuo atveju, kai yra paties nukentėjusiojo ar jo atstovo skundas. Policija ir prokuroras nepradės ikiteisminio tyrimo, jeigu nėra Jūsų skundo.
- Kai kuriais atvejais, dėl mažiau pavojingų nusikalstamų veikų, nukentėjęs pats, o ne prokuroras, atlieka kaltintojo vaidmenį. Tokiais atvejais Jūs turite pateikti rašytinį skundą tiesiogiai teismui, ir ikiteisminis tyrimas nebus atliekamas.

Nėra privalomos pareiškimo formos. Remiantis Jūsų pareiškimu policija surašys oficialiai patvirtintos formos "Pareiškimą-protokolą" ir paprašys Jūsų patvirtinti jo turinį bei pasirašyti. Pareiškime-protokole turi būti nurodyta:

- Informacija apie Jus: vardas, pavardė, gyv. vieta, pilietybė, šeimyninė padėtis, asmens dokumentas (numeris, išdavimo data, vieta), darbovietė, pareigos, profesija, telefonai;
- Informacija apie nusikalstamą veiką: įvykio aprašymas, žala ir kt.

Tiesiogiai teismui paduodamame skunde turi būti tokia informacija:

- teismo, kuriam paduodamas skundas, pavadinimas;
- nusikalstamos veikos padarymo vieta, laikas, padariniai ir kitos esminės aplinkybės;
- įrodymai, kurie patvirtina skunde ar pareiškime išdėstytas aplinkybes;
- nukentėjusiojo, nusikalstamos veikos padarymu įtariamo asmens bei liudytojų vardai, pavardės ir gyvenamoji vieta.

Nėra numatyta termino pranešti apie nusikaltimą. Tačiau, po įvykio praėjus tam tikram terminui, policija priims Jūsų pareiškimą, tačiau ikiteisminis tyrimas nebus pradedamas. Šis terminas yra nustatytas įstatymo ir svyruoja nuo dviejų iki 20 metų, priklausomai nuo nusikaltimo rūšies.

Kaip aš galiu stebėti, ką daro institucijos man pranešus apie nusikaltimą?

Policijai pradėjus ikiteisminį tyrimą, Jūsų bylai bus suteiktas identifikacinis numeris. Jūs galite paklausti policijos apie šį numerį ir naudoti numerį stebėti bylos tyrimo progresą.

Kaip aš galiu būti įtrauktas (dalyvauti) į ikiteisminį tyrimą?

Kai policija ar prokuratūra priima sprendimą pradėti ikiteisminį tyrimą, Jūs kaip auka gausite apie tai pranešimą. Pranešimas dažniausiai siunčiamas paštu.

Norėdama dalyvauti nusikaltimo tyrime auka turi gauti iš už bylą atsakingo prokuroro ar policijos pareigūno oficialų įgalinimą. Šiuo oficialiu įgalinimu prokuroras ar policijos pareigūnas oficialiai pripažįsta Jus tiriamo nusikaltimo auka.

Jeigu Jūs pranešėte apie nusikaltimą, toks oficialus įgalinimas suteikiamas automatiškai ir pateikiama tokio sprendimo kopija. Jeigu Jūs apie nusikaltimą nepranešėte, bet tyrimas buvo pradėtas, Jūs turite pateikti prašymą prokurorui ar policijos pareigūnui formaliai pripažinti Jus nusikaltimo auka.

Kada Jūs esate gavęs oficialų įgalinimą dalyvauti nusikaltimo tyrime kaip auka, Jūs galite:

- Gauti pranešimą apie tai, kada įtariamasis yra suimamas ar kada suimtas asmuo paleidžiamas;
- Pateikti įrodymus;
- Pateikti prašymus, įskaitant dėl įrodymų rinkimo;
- Susipažinti su byloje surinkta medžiaga;
- Apskųsti policijos pareigūno ar prokuroro veiksmus, kurie Jūsų manymu pažeidžia Jūsų teises ar interesus.

Jeigu Jūs siekiate gauti iš nusikaltėlio nusikaltimu padarytos žalos atlyginimą, Jūs turite pateikti civilinį ieškinį. Pateikdamas civilinį ieškinį Jūs tapsite civiliniu ieškovu.

Tyrimo metu Jūs galite naudotis teisininko pagalba nepriklausomai nuo Jūsų vaidmens procese. Jūs galite naudotis mokamomis teisininko paslaugomis ar kreiptis dėl nemokamos teisinės pagalbos.

Jūs galite prašyti atlyginti tyrimo metu patirtas išlaidas. Jums turi būti atlygintos kelionės ir apgyvendinimo išlaidos, taip pat atlyginamos netektos pajamos. Prašymas dėl išlaidų kompensavimo turi būti pateikiamas už bylą atsakingam prokurorui ar policijos pareigūnui.

Kokios yra mano kaip liudytojo teisės?

Tyrimo metu prokuroras ar policijos pareigūnas neabejotinai iškvies Jus apklausti kaip liudytoją. Tokiu atveju Jūs turite eiti į policijos komisariatą ar prokuratūrą ir atsakyti į Jums užduodamus klausimus.

Jūsų bus paprašyta duoti priesaiką, jog sakysite tiesą ir neslėpsite informacijos. Jūs galite atsisakyti būti apklausiamas tik tuo atveju, jeigu Jūsų apklausa gali užtraukti baudžiamąjį persekiojimą prieš Jus ar jūsų artimuosius. Visais kitais atvejais, Jūsų atsisakymas liudyti gali užtraukti Jums baudą.

Aš nepilnametis. Ar aš turiu papildomas teises?

Jeigu Jūs esate jaunesnis nei 18 metų, paprastai Jūs būsite apklausiamas tik vieną kartą. Jus apklaus teisėjas ir Jūsų apklausa bus įrašinėjama. Apklausos metu teisėjas gali pasikviesti psichologą ar asmenį iš vaiko teisių apsaugos tarnybos Jums padėti. Apklausos metu turi teisę dalyvauti ir Jūsų tėvai.

Kokią informaciją aš galiu gauti iš policijos ar paramos aukoms organizacijų ikiteisminio tyrimo metu?

Policijos pareigūnas, prokuroras ar už Jūsų bylą atsakingas teisėjas turi paaiškinti Jums, kokias teises Jūs turite ikiteisminio tyrimo metu ir kaip Jūs galite jomis pasinaudoti.

Jeigu Jūs buvote oficialiai pripažintas nukentėjusiu nuo nusikaltimo asmeniu, Jūs gausite tokio nutarimo nuorašą. Šiame nutarime Jūs rasite nurodytas Jūsų teises, kurias turite ikiteisminio tyrimo metu.

Jeigu Jūs esate atitinkamo smurtinio nusikaltimo auka, Jums turi būti suteikta informacija apie tai, kad Jūs galite prašyti žalos kompensavimo iš valstybės.

Bet kuriuo ikiteisminio tyrimo metu Jūs galite kreiptis dėl leidimo susipažinti su bylos medžiaga ar prašyti gauti dokumentų nuorašus ar jų ištraukas. Toks Jūsų prašymas turi būti adresuojamas prokurorui. Prokuroras priims sprendimą dėl leidimo susipažinti su visa bylos medžiaga ar jos dalimi. Susipažinti su visa bylos medžiaga ar atitinkamais dokumentais gali būti ribojama tik tuo atveju, jeigu tai trukdys ikiteisminiam bylos tyrimui. Jūs galite apskųsti tokį prokuroro sprendimą teisėjui. Skundas turi būti pateiktas per 7 dienas. Dėl pateikto skundo teisėjas

priims galutinį sprendimą per 3 dienas.

Dėl papildomos informacijos Jūs galite kreiptis į su nusikaltimų aukomis dirbančias nevyriausybinės organizacijas, tokias kaip Lietuvos nusikaltimų aukų rėmimo asociacija.

Ar aš galiu gauti teisinę pagalbą?

Jūs galite gauti nemokamą teisinę pagalbą tik jeigu Jūs buvote oficialiai pripažintas nuo nusikaltimo nukentėjusiu asmeniu ar esate pateikęs civilinį ieškinį dėl žalos atlyginimo. Jeigu Jūs tyrime dalyvaujate kaip nusikaltimo auka, Jūs turite pateikti įrodymus, kad Jūsų pajamos nėra pakankamos apmokėti teisinio atstovavimo paslaugas. Jeigu Jūs prašote atlyginti dėl nusikaltimo patirtą žalą iš nusikaltėlio kaip civilinis ieškovas, Jums nemokama teisinė pagalba bus suteikiama nepriklausomai nuo Jūsų pajamų.

Norėdami gauti nemokamą teisinę pagalbą Jūs turite užpildyti [specialios formos prašymą](#) ir pateikti jį vienai iš [Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybų](#).

Jeigu Jūs atitinkate nemokamos teisinės pagalbos suteikimo reikalavimus, Jums bus paskirtas nemokamas advokatas. Advokatas padės Jums ikiteisminio tyrimo metu (taip pat rengiant procesinius dokumentus) ir atstovaus Jus teisme.

Kaip aš galiu gauti apsaugą, jeigu man kyla pavojus?

Jeigu Jums kyla pavojus. Jūsų asmeniniai duomenys gali būti įslaptinti (taikomas anonimiškumas). Ši apsaugos priemonė gali būti taikoma, kai:

- Jūs esate apklausiamas kaip liudytojas ir Jūsų liudijimas yra itin svarbus tyrimui; ir
- Jūs nukentėjote nuo labai sunkaus, sunkaus ar apysunkio nusikaltimo; ir
- gresia realus pavojus Jūsų ar Jūsų šeimos narių arba artimųjų giminaičių gyvybei, sveikatai, laisvei ar turtui.

Norėdamas išlaikyti anonimiškumą Jūs turi pateikti prašymą už Jūsų bylą atsakingam prokurorui ar ikiteisminio tyrimo pareigūnui. Tikrieji Jūsų asmens tapatybės duomenys nebus naudojami jokiuose procesiniuose bylos dokumentuose ir bus pakeisti specialiu Jums suteiktu identifikaciniu numeriu. Su Jūsų asmeniniais duomenimis gali susipažint tik prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas, ar ikiteisminio tyrimo teisėjas (jeigu byla patenka į teismą).

Papildomos apsaugos priemonės gali būti taikomos, jeigu Jūs nukentėjote nuo labai sunkaus nusikaltimo ir yra reali grėsmė Jūsų gyvybei, sveikatai ar turtui. Šiomis apsaugos priemonėmis Jūs galite pasinaudoti, jeigu aktyviai bendradarbiaujate su teisingumo ir teisėsaugos institucijų pareigūnais, padedate atskleisti nusikalstamą veiką ar suteikiate kitos vertingos bylai informacijos. Apsaugos priemonės taip pat gali būti taikomos nukentėjusiojo tėvams (įtėviams), vaikams (įvaikiams), broliams, seserims, seneliams, vaikaičiams, sutuoktiniams ir sugyventiniams.

Papildomos apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonės yra šios:

- fizinė asmens ir jo turto apsauga;
- laikinas asmens perkėlimas į saugią vietą;
- specialaus režimo, pagal kurį teikiama duomenys apie asmenį iš valstybės ir žinybinių registru bei informacinių sistemų, nustatymas;
- asmens gyvenamosios, darbo ar mokymosi vietos pakeitimas;
- asmens tapatybės ir biografijos duomenų pakeitimas;
- plastinės operacijos, keičiančios asmens išvaizdą, padarymas;
- šaunamojo ginklo, specialiųjų priemonių asmeniui išdavimas;
- finansinė parama.

Kokias paslaugas ir paramą aš galiu gauti ikiteisminio tyrimo metu?

Yra nevyriausybinių organizacijų, teikiančių įvairaus tipo paslaugas: parama, palyda, informacijos suteikimas, galimybių paieška, psichologinis konsultavimas, potrauminė pagalba, kt. Daugiau informacijos galite rasti Lietuvos nusikaltimų aukų rėmimo asociacijoje.

Jūs galite gauti būtinąją medicinos pagalbą, bet Jums gali tekti už tai mokėti, nebent Jūs turite galiojantį sveikatos draudimą. 27 ES šalių narių, Islandijos, Lichtenšteino, Norvegijos ir Šveicarijos piliečiai gali pasinaudoti [Europos Sveikatos draudimo kortele](#).

Ar yra galimybė pasiekti susitarimą/susitaikymą tarp kaltininko ir manęs?

Jūs galite susitaikyti su nusikaltėliu bet kuriuo bylos tyrimo metu. Nėra reglamentuotas pats susitaikymo procesas, tačiau yra numatytos atskiros sąlygos, kurios turi būti, kad nukentėjusysis ir kaltininkas galėtų susitaikyti. Susitaikymas negalimas sunkių ir labai sunkių nusikaltimų atvejais, turi būti atlyginta žala ar susitarta dėl jos atlyginimo ir kt. Susitaikius ikiteisminio tyrimo metu byla nebus nagrinėjama teisme.

Kokia bus mano bylos eiga pasibaigus ikiteisminiam tyrimui?

Ikiteisminio tyrimo pabaigoje Jums bus suteikta galimybė susipažinti su visa iki šiol surinkta bylos medžiaga. Po to ikiteisminio tyrimo pareigūnas perduos bylą prokurorui, kad šis priimtų sprendimą dėl tolesnės bylos eigos. Jeigu prokuroras mano, kad yra surinkta pakankamai kaltinimą patvirtinančių įrodymų, jis/ji perduos bylą teismui. Kitu atveju, prokuroras nutrauks bylą arba grąžins ją papildomam tyrimui.

Ar aš galiu skųstis, jeigu mano byla baigiama nepasiekus teismo?

Bylos ikiteisminio tyrimo metu tyrėjui priėmus sprendimą nutraukti bylos nagrinėjimą, Jūs galite šį sprendimą apskųsti prokurorui. Jeigu Jūs esate nepatenkintas prokuroro priimtu sprendimu, Jūs šį sprendimą galite apskųsti aukštesniam prokurorui. Jeigu aukštesnysis prokuroras patvirtina jam pavaldaus prokuroro priimtą sprendimą, Jūs galite apskųsti šį sprendimą teismui.

Terminas paduoti visus šiuos skundus yra 14 dienų po sprendimo priėmimo dienos ar dienos, kuomet Jūs gaunate tokį sprendimą. Jeigu yra rimtų priežasčių, dėl kurių Jūs negalite laiku paduoti skundo, Jūs galite prašyti šį terminą pratęsti. Terminą pratęsti galima ne vėliau nei per šešis mėnesius nuo sprendimo priėmimo dienos.

Aš esu užsienietis. Kaip yra ginamos mano teisės ir interesai?

Jeigu Jūs esate užsienietis Jūs turite visas anksčiau įvardintas teises. Jums taip pat suteikiamos papildomos teisės, skirtos padėti Jums dalyvauti procese.

Lietuvoje baudžiamasis procesas vyksta lietuvių kalba. Jeigu Jūs nekalbate lietuviškai, Jūs galite kalbėti savo gimtąja kalba arba bet kuria kita Jums suprantama kalba. Jums bus užtikrinta nemokama vertėjo pagalba padėti dalyvauti tyrimo veiksmuose. Visi tyrimo metu Jums pateikti dokumentai turi taip pat būti išversti į Jums suprantamą kalbą.

Daugiau informacijos:

- Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksas – [lietuviškai](#)
- Lietuvos Respublikos baudžiamasis kodeksas – [angliškai](#) / [lietuviškai](#)
- Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymas – [angliškai](#) / [lietuviškai](#)
- Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso bei operatyvinės veiklos dalyvių, teisingumo ir teisėsaugos institucijų pareigūnų apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonių įstatymas – [lietuviškai](#)
- Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymas – [lietuviškai](#)
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas dėl liudytojams, nukentėjusiesiems, ekspertams specialistams ir vertėjams išmokėtinų sumų dydžio nustatymo ir apmokėjimo baudžiamajame procese ir administracinių teisės pažeidimų teisejoje tvarkos patvirtinimo – [lietuviškai](#)

■ Paskutinis naujinimas: 03/01/2025

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.